

Expobank AS

Paveiktais finanšu noziegumu novēršanas
un apkarošanas jomā banku līmenī

BANKAS PROFILS

AS Expobank ir viena no vecākajām bankām Latvijā, tā dibināta 1991. gadā. Sākot ar 2012. gadu bankas vienīgais akcionārs ir Igor Kim. Bankas akcionāram pieder vairākas bankas un finanšu iestādes dažādās pasaules valstīs un viņam ir nozīmīga starptautiska pieredze finanšu un investīciju jomā.

Banka ir vidēja izmēra banka, kas specializējas korporatīvās finansēs, ieguldījumu pakalpojumu sniegšanā un ārvalstu korporatīvo klientu apkalpošanā, kuri veic starptautiska mēroga uzņēmējdarbību. Bankā un tās filiālēs tiek apkalpoti klienti no vairāk kā 70 valstīm.

Bankas pamatdarbība ir klientu naudas plūsmu apkalpošana, sniedzot kontu apkalpošanas, naudas līdzekļu maksājumu, dokumentāro operāciju, valūtas maiņas, maksājumu karšu apkalpošanas un uzticības operāciju pakalpojumus.

Īstenojot principu „Seko savam klientam” („Follow Your Customer”) un realizējot Bankas biznesa attīstības stratēģiju, Banka 2010. gadā atvēra filiāli Kipras Republikā, 2014. gadā pārstāvniecību Honkongā un 2017. gada sākumā filiāli Luksemburgas Lielhercogistē.

2016. gadā AS Expobank peļņa bija 6,298 tūkst. EUR. Bankas

darbības galvenā prioritāte joprojām ir darbības stabilitāte. To apliecina Bankas kapitāla pietiekamības līmenis 2016. gada 31. decembrī – 37,6%, (regulatora noteiktais 13,3%), augstais likviditātes līmenis 116,6% (regulatora noteiktais 60%), kā arī likviditātes seguma koeficients (LCR) 267% (regulatora noteiktais 70%).

Atbilstoši savai ilgtermiņa stratēģijai, Banka turpina īstenot piesardzīgu un starptautiskajai banku labākajai praksei atbilstošu risku pārvaldības modeli. Bankas izaugsmes pamatā ir pastāvīga risku pārvaldības procesu un darbības atbilstības kontroles sistēmu attīstība, kā arī klientu bāzes kvalitātes paaugstināšana.

AS Expobank galvenais uzdevums ir būt savu klientu uzticamam un profesionālam finanšu partnerim, nodrošinot kvalitatīvu apkalpošanu, kā arī saglabājot drošību un stabilitāti.

BIZNESA MODEĻA IZMAIŅAS, KAS VEIKTAS, LAI NODROŠINĀTU NILLTF ATBILSTĪBAS STANDARTU IEVĒROŠANU

(norāda ievērojamas, nozīmīgas un ar būtisku ietekmi)

AS Expobank 2016. gadā apstiprināja jaunu Bankas Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas (NILLTF) riska pārvaldīšanas stratēģiju, nosakot, ka Bankas mērķa

klienti ir korporatīvie klienti, to skaitā, lielu starptautisku korporāciju kompānijas un to darījumu partneri, kā arī citas uzņēmējdarbības, kuras veic komercdarbību Eiropas Savienībā, Āzijas reģionā un citās NVS valstīs un starptautiskajos finanšu un preču tirgos.

Ņemot vērā Bankas piesardzīgo klientiem piemītošā NILLTF riska novērtēšanas pieeju, būtiskai tās mērķa klientu daļai piemīt risku ietekmējoši faktori kādā no NILLTF riska segmentiem, kas tiem veido augsta riska klientu profilu. Banka iegulda ievērojamus līdzekļus un resursus NILLTF riska pārvaldībai un iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanai.

AS Expobank regulāri veic klientu bāzes revīziju, kā rezultātā samazinās arī klientu skaits. Neraugoties uz klientu skaita samazināšanos, uzņēmējdarbības aktivitāte saglabājās augstā līmenī. 2016. gadā AS Expobank komisijas ieteikumi palielinājās par 10% salīdzinājumā ar 2015. gadu.

2017. gada 1. pusgadā, salīdzinot ar 2016. gada attiecīgo periodu, samazinājums – 25%.

KORPORATĪVĀ PĀRVALDĪBA

AS Expobank patstāvīgi nodrošina normatīvās bāzes un procesu aktualizēšanu atbilstoši izmaiņām nozarē un NILLTF riska pārvaldības jomā. Tāpat Bankā tiek uzturēti augsti standarti NILLTFN jomā un risku pārvaldībā darbinieku vidū, un nodrošināta regulāra darbinieku apmācība.

2016. gadā un 2017. gada 1. pusgadā laikā izstrādāti nozīmīgi jauni normatīvie dokumenti ieviešot jaunās NILLTFN likuma un FKTK normatīvajos aktos noteiktās prasības:

- NILLTF riska pārvaldīšanas stratēģija, riska ekspozīcijas rādītāju noteikšana;
- NILLTF riska pārvaldīšanas politika;
- Klientu NILLTF riska novērtēšanas modelis, procedūras un instrukcijas ;
- Visaptverošu automatizētās klientu darījumu uzraudzības kritēriju izstrāde, instrukcijas;
- Personālresursu, personāla noslodzes un kvalifikācijas vērtēšanas kritēriji.

Bankas normatīvā bāze un IT tehnoloģijas pilnībā nodrošina starptautisko (EU, UN, OFAC, OSCE) un nacionālo sankciju prasību ievērošanas nodrošināšanu gan Bankā, gan Bankas filiālēs. Sadarbību ar partneri Fircosoft/ Accuity, kurš ir atzīts par līderi sankciju monitoringa jomā, Banka uzsāka jau 2011. gadā. Šobrīd šī ilgstošā un stabilā sadarbība tiek veiksmīgi turpināta.

Līdz 2017. gada beigām Bankā plānots no kopējās NILLTF riska pārvaldības politikas izdalīt sankciju prasību ievērošanas jautājumus un reglamentējumu atspoguļot atsevišķā politikā.

IEKŠĒJĀ KONTROLE

2017. gada 1. pusgadā un 2016. gadā 28% darbinieku no kopējā AS Expobank strādājošo skaita nodrošina NILLTF riska pārvaldības funkciju Bankā (2015. gadā šādu darbinieku īpatsvars bija – 24%).

2016. gada laikā tika veikti nozīmīgi pasākumi klientu izpētes un to veikto darījumu uzraudzības un dokumentēšanas sistēmas pilnveidošanas jomā:

- ieviestas specializētas Klientu anketas klientiem, kuru darbība saistīta ar paaugstinātu NILLTF riska nozari (starptautiskā tirdzniecība, pakalpojumu sniegšana, FOREX un citu ieguldījumu pakalpojumu sniegšana);
- izstrādātas jaunas Klientu anketas juridiskām un fiziskām personām un to patiesā labuma guvējiem, kas ietver būtiskāko automatizētai klientu riska līmeņa noteikšanai nepieciešamo informāciju;
- pilnveidots klientu sākotnējās izpētes kvalitātes kontroles process;
- pilnveidots klientu padziļinātās izpētes dokumentēšanas process, izstrādāts jauns automatizēts risinājums, kas nodrošina visaptveroša pārskata iegūšanu par klientu darbību;
- pilnveidota klientu maksājumu uzraudzības kontroles funkcija (būtiskāko darījumu, deklarēto limitu, maksājumu mērķa un maksājumu atbilstības kontrole).

2017. gada 1. pusgadā būtiskākie pasākumi saistīti ar automatizēto IT risinājumu ieviešanu NILLTF riska pārvaldības procesos.

DARBINIEKU APMĀCĪBAS

2016. gadā un 2017. gada 1. pusgadā AS Expobank turpināja īstenot pasākumus, kas nodrošina darbinieku kvalifikācijas un kompetenču paaugstināšanu, nodrošinot:

- darbinieku dalību starptautiskās apmācībās, semināros NILLTFN jomā;
- ārējo ekspertu piesaistīšanu zināšanu pilnveidošanai;
- darbinieku dalību ekspertu organizētajās apmācībās;
- Bankas ekspertu iekšējās apmācības NILLTFN jomā;
- jaunu apmācību programmu izstrādi Bankā, t.sk. zināšanu pārbaudes;
- jauno darbinieku apmācību programmas – regulārās apmācības.

Visiem Bankas darbiniekiem, kuru darba pienākumi saistīti ar NILLTF riska kontroles funkciju nodrošināšanu, ir sertifikācija NILLTFN jomā.

No 2016. gada sākuma starptautiskajā organizācijā ACAMS (“Association of Certified Anti-Money Laundering Specialists”) sertificēti 6 Bankas darbinieki.

NEATKARĪGĀS NILLTFN IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMAS PĀRBAUDES

2017. gada sākumā Banka izstrādāja neatkarīgā konsultanta rekomendāciju (kopumā – 32) īstenošanas plānu, atbilstoši kuram Banka 2017. gada laikā turpina pilnveidot gan iekšējos procesus, gan veikt izmaiņas Bankas normatīvajos dokumentos.

Līdz 2017. gada beigām atlicis īstenot 6 rekomendācijas un nodrošināt atkārtota neatkarīga NILLTFN audita veikšanu.

AUTOMATIZĒTAS (IT) SISTĒMAS UN RĪKI

Efektīvas NILLTF riska pārvaldības īstenošanā AS Expobank izmanto sekojošu informācijas tehnoloģiju nodrošinājumu:

Bankas pamatoperāciju sistēma:
The Wall / DSW SIA (LV)

NILLTF riska kontroles sistēmas:

Siron® AML/ FICO (ASV)
Siron® KYC / FICO (ASV)

Komerčiālās datu bāzes:

Lursoft/ SIA Lursoft (LV)
IT SPARK / INTERFAX (RU)
Online Compliance / Fircosoft /ACCUITY (ASV)

Sankciju prasību uzraudzības sistēmas:

Compliance link (CWL, GWL) / Fircosoft /ACCUITY (ASV)
Siron® KYC / FICO (ASV)

Politiski nozīmīgu personu uzraudzības sistēmas:

Compliance link (PEP list) / Fircosoft /ACCUITY (ASV)
Online database - Fircosoft /ACCUITY (ASV)

AS Expobank turpina jau iepriekšējos gados uzsākto darbu IT sistēmu automatizācijā AML/CFT jomā un patstāvīgi pilnveido esošās IT sistēmas un ievieš jaunas tehnoloģijas.

KLIENTU UN BIZNESA VIRZIENU RISKU MAZINĀŠANA

Pēdējos gados AS Expobank ar noteiktu regularitāti veic klientu bāzes revīziju, kuras rezultātā pieņem lēmumus par darījumu attiecību pārtraukšanu, ja klientam piemīt “snaudoša” klienta statuss, ja turpmākā sadarbība ar klientu tiek atzīta par stratēģiski nelietderīgu ekonomiskā pamatojuma trūkuma dēļ, kā arī ja klienta biznesa darbības veidam piemīt augsts NILLTF risks vai reputācijas risks.

Saskaņā ar AS Expobank NILLTF riska pārvaldības stratēģiju Banka nesniedz pakalpojumus klientiem, kuru darbības nozari, uzņēmējdarbības veidu vai formu atzīst par tādu, kura rada pārmērīgu risku, un šāda riska pārvaldīšanai Bankas rīcībā nav pietiekamu resursu un kompetenču.

Banka neiesaistās tāda veida darījumu apkalpošanā vai pakalpojumu sniegšanā, kuriem piemīt augsts NILLTF risks, izņemot darījumu vai pakalpojumu veidus, kuru apkalpošanā un sniegšanā riska mazināšanai Bankā ir nodrošināta vairāku līmeņu kontrole.

Banka neveic vai aptur darbību tādā biznesa vai klientu segmentā, kurā NILLTF riska līmenis tiek novērtēts kā augsts, ja vien netiek nodrošināti riska mazināšanas pasākumi līdz mērenam atlikušā riska līmenim.

AS Expobank stratēģiskie un mērķa klienti joprojām ir korporatīvie klienti, to skaitā, lielu starptautisku korporāciju kompānijas un to darījumu partneri, kā arī citas uzņēmējdarbības, kuras veic komercdarbību Eiropas Savienībā, Āzijas reģionā, NVS valstīs un starptautiskajos finanšu un preču tirgos un darbojas Bankas noteiktajās biznesa segmenta nozarēs.